

การศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
A STUDY OF TEACHING PRACTICE COMPETENCY IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF PROFESSIONAL TEACHER EXPERIENCE TRAINING
STUDENTS FACULTY OF EDUCATION, MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY, ROI ET CAMPUS ACCORDING TO EDUCATIONAL
PROFESSIONAL STANDARDS OF THE SECRETARIAT
OF THE TEACHERS COUNCIL OF THAILAND

ปรีดา นวลรักษา

Preda Nulruksa

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus

E-mail : predanulruksa@gmail.com

ได้รับบทความ: 5 กันยายน 2564; แก้ไขบทความ: 14 ตุลาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 13 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของ
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กลุ่มตัวอย่างได้แก่
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาการ
ประถมศึกษา โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา
4 คน ครูพี่เลี้ยง 10 คน และนักศึกษา 10 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการ
สอนในสถานศึกษาของนักศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีค่า
ความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอน
บาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติการสอน จำแนกเป็น 1) ด้าน
ความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2) ด้านความสามารถประเมินปรับปรุง 3) ด้าน

ความสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านความสามารถจัดทำรายงานผลการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านความสามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน 2) ด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 3) ด้านความสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านความสามารถประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา, สำนักเลขาธิการคุรุสภา

Abstract

This research aims to study the competence in teaching practice, the sample groups used in this research : the students practice teaching professional experience in teaching institutions of the Teacher Vocational Network School, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus, Academic Year 2020, Primary Education Program, the population was a sample group of 24 people, classified as 4 school administrators, the 10 mentors and the 10 students. The data collected from this research was a form of assessment of teaching practice competency in educational institutions of teachers practicing professional experience students was the 5 level rating scale models which have a confidence value of internal conformity by finding the Alpha-Coefficient, Cronbach's Alpha-Coefficient had a confidence value of 1.00 for the whole issue. The statistics used in the research were mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The results of research found that the competences in teaching practice, they are classified as : 1) ability to manage learning in a specific field, 2) ability to assess and improve, 3) ability to research in classroom research to develop learners and 4) ability to produce reports on learning outcomes and learner development. According to the opinions of the administrators, mentors and students teaching practice competency at the highest level, sorted in descending order of averages. That are 1) the ability to prepare a report on learning management and learner development results, 2) the ability to manage learning in a specific field, 3) the

ability in classroom research to develop learners and 4) the ability to assess, improve and develop learning management to suit the potential of learners.

Keywords: Competencies, Teaching Practice in Educational Institutions, Students Practicing Teaching Experience, Educational Professional Standards, Secretariat of the Teachers Council of Thailand

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษ ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของ ผู้ประกอบวิชาชีพครู (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก: 79)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 ได้กำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา และมาตรา 73 บัญญัติว่าให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อให้เป็นไปตามสาระสำคัญดังกล่าว และเพื่อสืบทอดประวัติศาสตร์และเจตนารมณ์ของการจัดตั้งคุรุสภาให้เป็นสภาวิชาชีพครูต่อไป จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2546 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาเรียกว่า “คุรุสภา” มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549: 19-25)

คุรุสภา ถือเป็นหน่วยงานในฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามการกำหนดวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งถือเป็นวิชาชีพควบคุม วิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ประกอบด้วย 1) วิชาชีพครู 2) วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา 3) วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา 4) วิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549: 19-25) อำนาจหน้าที่ของคุรุสภา ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพครูในส่วนของมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ ที่ถือเป็นสถาบันผลิตบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐานข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คือ 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะนั้นประกอบด้วย สารความรู้การฝึกทักษะ 10 ประการ ได้แก่ 1) การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การเลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 5) การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7) การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 8) การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 9) การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 10) การสัมมนาทางการศึกษาและสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน 3) สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ กำหนดแผนยุทธศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ พ.ศ. 2560-2565 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือเป็นคนดี (ประพฤติตนตาม

หลักสูตร ทางศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางครูของแผ่นดินมีจิตสาธารณะ จิตบริการและ จิตอาสา มีจิตวิญญาณของความเป็นครูประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู) ความรู้ดี (ความรู้ในรายวิชาเฉพาะด้านความรู้ในรายวิชาทางการศึกษา ความรู้ทางสังคม เศรษฐกิจ และวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงความรู้แนวคิด ทฤษฎีและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความรู้ด้านภาษาในการสื่อสาร) สอนดี (ใช้หลักจิตวิทยาการสอน จิตวิทยาพัฒนาการ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อศิษย์จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะมีกระบวนการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง) บุคลิกภาพดี (ตรงต่อเวลา แต่งกายดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ) จากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มุ่งพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งวิชาชีพครู และพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงเพื่อเป้าหมายการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อผลิตครูคุณลักษณะของบัณฑิต พึงประสงค์ของสังคม ชุมชนต่อไป

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้กล่าวถึง รายวิชาการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพมี 2 รายวิชาประกอบด้วยรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship I) และรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้วิชาชีพครู งานครูเป็นงานอาชีพเฉพาะหรือเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่ผู้ศึกษาควรจะได้ฝึกงานในหน้าที่ครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อหาประสบการณ์และเกิดทักษะในวิชาชีพโดยแท้จริง และมุ่งสร้างประสบการณ์ และฝึกทักษะด้านต่างๆ ให้แก่นักศึกษาเพื่อให้มีความสามารถที่จะ ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อออกไปเป็นครูอย่างแท้จริง ทั้งนี้ฝ่ายพัฒนานักศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาที่จะออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ทั้งด้านสาระการปฏิบัติงาน และสมรรถนะ จากความสำคัญของมาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา

ผู้วิจัยเป็นผู้ได้รับมอบหมายรับผิดชอบการบรรยายในรายวิชา ED 2067 สมรรถนะ พื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงมีแนวคิดในการศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของสาขาวิชาการประถมศึกษา ให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 10 คน ครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนเครือข่ายวิชาชีพครู จำนวน 10 คน ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายวิชาชีพครู จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกเป็น

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.2 ครูพี่เลี้ยง

2.1.3 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุรุสภาด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

2. ศึกษาเอกสารการประเมินความพึงพอใจ การประเมินสมรรถนะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุรุสภาด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3. ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของการประเมินกับความมุ่งหมายของการวิจัย

4. กำหนดกรอบโครงสร้างของสิ่งที่จะศึกษาในแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

5. สร้างเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ใช้สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตอบ โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 สร้างข้อคำถามของแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการกำหนดความหมายของคะแนนของตัวเลือกแบบประเมินแต่ละข้อกำหนดโดยผู้วิจัยจัดทำเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ

คะแนน 5 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึงเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึงเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึงเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุด

และแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51-5.00	หมายความว่า	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51-4.50	หมายความว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51-3.50	หมายความว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51-2.50	หมายความว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00-1.50	หมายความว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด

5.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รูป/คน ได้แก่

1. พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหา มจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. ดร.จ่านง กมลศิลป์ ประธานผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3. ดร.นิคม สุวพงษ์ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย ความเป็นปรนัย (Objective) และความเที่ยงตรง (Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความ

สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1 (บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์. 2554: 90)

5.3 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง

5.4 นำแบบประเมินฉบับจริงไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 10 คน

5.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมิน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ (Item Total Correlation) และหาความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5.6 นำแบบประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์เสร็จแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุรุสภาด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ และเอกสารการประเมินความพึงพอใจ การประเมินสมรรถนะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุรุสภาด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของการประเมินกับความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วกำหนดกรอบโครงสร้างของสิ่งที่ศึกษาในแบบประเมิน

3. สร้างแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. นำแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาคัดค้านความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ความเป็นปรนัย (Objective) ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แบบประเมินมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นโดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ การปรับข้อความบางประเด็น ให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและ ปรับการใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย กระชับ สื่อความหมายชัดเจน

5. นำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วนำผลค่าที่ได้ในแต่ละข้อมาพิจารณาว่าได้ค่าเป็นไปตามเกณฑ์ IOC 0.50 หรือไม่ ถ้าได้ค่าตามเกณฑ์นี้ก็แสดงว่าข้อคำถามนั้นๆ มีความตรงเชิงเนื้อหา ถ้ามตรงประเด็นหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา แต่ถ้าข้อใดได้ค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญหรืออาจตัดออกไปถ้าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือตัวแปรที่จะศึกษา (รัตนะ บันสนธิ์, 2551 : 79) ดำเนินการคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์

6. ประเมินคุณภาพความเหมาะสมของแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท แล้ววิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) และการแปลความหมายแล้วเทียบเกณฑ์คุณภาพโดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพไว้ที่ระดับ 4.00 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ต่อ ดำเนินการคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์แล้วจัดพิมพ์ข้อคำถามทั้งที่ปรับแก้เป็นแบบประเมินทั้งฉบับรวม 57 ข้อคำถาม ประกอบด้วย

- 1) ข้อคำถามด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ จำนวน 20 ข้อ
- 2) ข้อคำถามด้านความสามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน จำนวน 9 ข้อ
- 3) ข้อคำถามด้านความสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน จำนวน 23 ข้อ
- 4) ข้อคำถามด้านความสามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 ข้อ

7. นำแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มละจำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

8. นำแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาจากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หรือค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่า .70 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ. 2552: 27) ซึ่งแบบประเมิน หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ 1.0

9. นำแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาไปใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยทั้ง 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผลการวิจัย

สมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ สมรรถนะด้านการเข้าใจผู้เรียน โดยภาพรวม มีสมรรถนะการปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความสามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ ด้านความสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านความสามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน คือพฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถึงความสามารถในการจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างของผู้เรียนและสามารถกำกับดูแลชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน คือพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ ถึงความสามารถในการออกแบบการสอน สร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและท้าทายความสามารถของผู้เรียน สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ สมรรถนะด้านการประเมินผลผู้เรียน คือพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ ถึงความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน และรายงานผลการประเมินได้อย่างถูกต้อง สมรรถนะด้านจิตวิทยา คือพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ สามารถแสวงหาความรู้โดยการสืบเสาะหาความรู้ แสวงหาความรู้ รู้จักตั้ง

คำถาม การสังเกตสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำมาเป็นประเด็นในการวิจัย หรือ
แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

สมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาโดยภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในการผลิตและพัฒนาวิชาชีพครู มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่น และกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุม เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ อีกทั้งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน โดยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ให้หลักสูตรปริญญาทางการศึกษาต้องปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด พร้อมทั้งการกำหนดสาระความรู้และสมรรถนะการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (คุรุสภา. 2549 : 17) สอดคล้องกับการวางกรอบการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทั้งการกำหนดคำอธิบายรายวิชา การวางแผนทางการจัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การวางแผนความมุ่งหมาย ของการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู ขอบเขตของการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู การปฏิบัติตนของนักศึกษา การวัดและประเมินผล การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู และการประเมินการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ตามคุรุสภากำหนด (คณะศึกษาศาสตร์. 2559: 38) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา ส่วนที่ 2 คือ แบบสอบถามปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้าน

ที่ 1 ด้านปัจจัย ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ด้านที่ 2 ด้านผู้เรียน พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ความสนใจของผู้เรียนต่อสื่อการเรียนรู้ ด้านที่ 3 ด้านภาระ งานครู พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ มีการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการขาดแคลนผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตรงสาขา เนื่องจากในโรงเรียนมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่ประกอบด้วยสาระทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ นักศึกษาได้รับมอบหมายจากครูพี่เลี้ยง ให้ช่วยสอนในวิชาหรือสาระที่ไม่ตรงกับสาขาตนเอง นอกจากนี้ผลการวิจัยด้านสมรรถนะ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (กิตติมา เก่งเขตรกิจ, เกียรติศักดิ์ ล้วนมงคล และอรอุมา สอนง่าย. 2562: 37) ยังสอดคล้องผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนานักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่ความเป็นพลเมือง ในศตวรรษที่ 21 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในทัศนะของครูพี่เลี้ยงเปรียบเทียบลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในทัศนะของครูพี่เลี้ยง จำแนกตามสาขาวิชาและศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คือ 1) ทักษะชีวิตและการทำงาน 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (ณิชาภา เจริญรูป และณัฐพงษ์ จรทะผา. 2560: 37) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน จากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 38 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.54 - 0.92 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ส่วนแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมและทักษะชีวิตและการทำงาน 2. การเปรียบเทียบลักษณะ

ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในทัศนะของครูพี่เลี้ยง โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทางมหาวิทยาลัยควรมีการเตรียมคุณสมบัติของความเป็นพลเมือง 4.0 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี การสอดแทรกทักษะชีวิตและการทำงานให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้นักศึกษาได้มีภูมิคุ้มกันและประสบการณ์ทำงานทางตรงก่อนออกฝึกสอน ตลอดจนการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนสมัยใหม่ เช่น การใช้นวัตกรรมทางการศึกษา การผลิตสื่อที่มีความทันสมัย การฝึกให้นักศึกษาได้เป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม โดยเฉพาะผู้นำเฉพาะด้านหรือเฉพาะทาง เช่น ครูผู้นำทางการกีฬา ครูผู้นำทางด้านวิทยาศาสตร์ ครูผู้นำทางสังคมศึกษา เป็นต้น และการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะทางการคิด การวิเคราะห์ การสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมใหม่ๆ สำหรับผู้เรียน การพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ (นิชาภา เจริญรูป และณัฐพงษ์ จรทะผา. 2560 : 37) จากแนวทางที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้ร่วมกันสรุปไว้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาวิชาชีพครู สู่ความเป็นพลเมือง ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ฝึกประสบการณ์ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยสาระความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพครู ของนักศึกษาลัทธิสุตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยวัตฤประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับสาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพครู 2) หาลำดับความต้องการพัฒนามาตรฐานความรู้ 3) หาคความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้ประกอบวิชาชีพครูกับสาระความรู้และสมรรถนะและ 4) หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสาระความรู้และสมรรถนะของนักศึกษาลัทธิสุตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูก่อนเข้ารับการศึกษา ประชากร คือ นักศึกษาลัทธิสุตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (โชติ แยมแสง. 2558: 39) เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพครู ทั้ง 11 ด้าน มีระดับสาระความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในลำดับต่ำสุด ระดับสมรรถนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ความเป็นครู ส่วนหลักสูตรอยู่ในลำดับต่ำสุด ลำดับความต้องการพัฒนามาตรฐานความรู้ปรากฏว่ามาตรฐานความเป็นครูมีความสำคัญสูงสุด รองลงมาได้แก่ จิตวิทยาสำหรับครู ส่วนการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้อยู่ในลำดับต่ำสุด

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้ประกอบการวิชาชีพครูกับสาระความรู้และสมรรถนะ ปรากฏว่าไม่มีลักษณะผู้ประกอบการวิชาชีพครู ที่มีความสัมพันธ์กับสาระความรู้และสมรรถนะ ตามมาตรฐานความรู้ผู้ประกอบการวิชาชีพครู ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสาระความรู้มากที่สุด คือ จิตวิทยาสำหรับครู รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ส่วนภาษาและวัฒนธรรมอยู่ในลำดับต่ำสุด และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสมรรถนะมากที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รองลงมา คือ จิตวิทยาสำหรับครู ส่วนภาษาและวัฒนธรรม อยู่ในลำดับต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาศมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา การนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยได้เสนอไว้ 3 ประเด็น คือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา การประเมินความสามารถทางวิชาชีพครูนั้นไม่เพียงแต่เป็นการประเมินคุณลักษณะเท่านั้น การประเมินความสามารถทางวิชาการก็นับเป็นสิ่งสำคัญ แบบวัดความสามารถทางวิชาชีพครูเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการประเมินความสามารถทางวิชาชีพเนื่องจากคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องมีอยู่ในตัวคนเป็นครู ความสามารถด้านอื่นก็มีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่ากัน เช่น ความสามารถในการสอน ความสามารถทางภาษาและการสื่อสาร นำเอาผลที่ได้ไปปรับใช้กับหน่วยงานราชการทางด้านการศึกษาและโรงเรียนเอกชน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของแต่ละสาขาวิชาให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

2.2 เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามคำแนะนำของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้าน
ต่างๆ

3.3. ศึกษาสมรรถนะด้านอื่นๆ ตามแนวทางการพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพทาง
การศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิตติมา เก่งเขตรกิจ, เกียรติศักดิ์ ล้วนมงคล และอรอุมา สอนง่าย. (2562). **การศึกษาสภาพปัญหา
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศึกษาศาสตร์, คณะ. (2556). **แผนยุทธศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ. 2556-2560)**. ร้อยเอ็ด:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2559). **คู่มือการปฏิบัติการในสถานศึกษา**. ร้อยเอ็ด: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- _____. (2559). **แบบประเมินการฝึกปฏิบัติการในสถานศึกษา**. ร้อยเอ็ด: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- งานเลขาธิการคุรุสภา, สำนัก. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ กลุ่มมาตรฐานและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ.
- ฉวีวรรณ สุวรรณภา, อรอนงค์ วุวงศ์ และพัฒน์นรี อัฐวงศ์. (2554). “การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่”. **รายงานการวิจัย**.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
แพร่.
- โชติ แยมแสง. (2558). “สาระความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพครูของ
นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต”. **รายงานการวิจัย**. ศูนย์พัฒนาจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิชาภา เจริญรูป, และณัฐพงษ์ จระผา. (2560). **แนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูสู่ความเป็น พลเมืองในศตวรรษที่ 21**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2554). **การออกแบบการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัด**. เอกสาร
ประกอบคำบรรยาย. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก.
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2552). การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยระบบปรับเหมาะการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริงตามวิธีการคอนสตรัคติวิสต์สำหรับข้าราชการกระทรวงพลังงาน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาดา ลดาวัลย์ และถวิล ลดาวัลย์. (2559). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของนักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2557) มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Guidelines to Develop Performance Potential of Students in the Teaching Profession Graduate Diploma Program (Revised Curriculum 2557) of North Eastern University. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 13(25), 157-171.